

ГОСТЬОВИЙ ДІМ

*Людська душа — як дім гостьовий.
Щоранку в ньому новий візитер.
Радість, зажура чи підлість,
Або мимолітний здогад приходять,
Немов несподівані гості.*

*Вітай їх усіх, розважай!
Навіть якщо то ватага печалей,
Які знавісніло з дому твого
Меблі усі викидають,
Все ж із повагою стався до кожного гостя.*

*Може, він розчищає місце
Тобі для нових утіх.
Темні помисли, сором, злостивість.
Зі сміхом їх на порозі стрічай та припрошуй до столу.
Май вдячність, хай хто завітає,
Бо ж кожного гостя послали
Провідником з потойбіччя.*

*Румі в переспіві Коулмена Баркса**

* Переклад Елли Євтушенко.

ПЕРЕДМОВА

У моїй голові без упину зринало те саме питання: «Як я дожилася до такого життя?».

У домі, який ми добудовували, бо дітей мали більше, ніж спалень, я залишилася одна-однісінька. Мені майже п'ятдесят. Чоловік, якого я вважала коханням усього свого життя, зрадив і не захотів зберегти наш шлюб. Мої діти зі мною не спілкувалися: ні привітання з днем народження, ні листівки на Різдво. Нічогісінько. Батько моїх дітей теж пішов з мого життя. Кар'єра, яку я будувала потом і кров'ю, відколи в шістнадцять полишила мамину квартиру, занепадала. Я втратила все, що для мене було важливим — навіть здоров'я. Мене мучив головний біль, від якого темніло в очах, я стрімко худнула. Я скидалася на руїну.

Оце і є життя? — запитувала я себе. Якщо так, то з мене досить. Що я досі тут роблю?

Я створювала ілюзію діяльності, виконуючи повсякденні обов'язки, — годувала собак, відповідала на дзвінки. Якось подруга запросила на день народження. Я робила те, що

й інші гості: вдихнула трохи звеселяючого газу, а коли до мене по колу дійшов косяк — зробила затяжку синтетичної шмалі (називалася вона *Diablo*^{*}, дуже доречно).

Пригадую, як світ замакітрився і я роздивлялася своє тіло згори. Я піднеслася над своїм тілом, кружляючи в барвистому вирі, міркуючи, що це шанс позбутися болю і сорому. Головні болі, розбите серце, безпорадність — усе це могло просто зникнути.

Та питання залишалось: «Як я дожилася до цього?». Після успіху, який пізнала в дорослому житті. Після всіх утеч, завдяки яким перебула своє дитинство. Після заміжжя, що починалося з магічних відчуттів. Після боротьби зі своїм тілом, яке нарешті припинила морити голодом, використовуючи їжу як зброю. І, що найважливіше, — після того, як виростила трьох доньок, роблячи все можливе, щоб стати для них матір'ю, якої сама ніколи не мала. Невже всі ці зусилля були марними?

А тоді я повернулася до свого тіла, судомно звиваючись на підлозі, й почула, як хтось кричав: «Дзвоніть на 911!».

І я заводала «Ні!», бо знала, що буде далі: швидка, папараці, заголовки в жовтій пресі: «Демі Мур потрапила до шпиталю через наркотики!». Так усе й трапилося. Та сталося й дещо інше, чого я не очікувала. Після втечі від себе я вирішила поглянути собі в обличчя. За ці п'ятдесят років я зробила багато, та не впевнена, чи справді багато пережила, адже боялася *бути* собою, гадала, що не заслуговую ліпшого, і нестямно силкувалася виправити помилки.

Як я дожилася до цього? — Ось моя історія.

* Диявол (ісп.). — Тут і далі — прим. пер.

ЧАСТИНА I

ВИЖИВАННЯ

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

РОЗДІЛ 1

Це, мабуть, звучатиме дивно, та час, що я провела п'ятирічною в лікарні у Мерседі, Каліфорнія, видається мені найчарівнішим. Сидячи в м'якій флісовій піжамі у лікарняному ліжку й чекаючи розмаїтих відвідувачів — лікарів, медсестер, батьків, я почувалася доволі комфортно. Вже пробула там два тижні, і персонал називав мене найліпшою пацієнткою. Там, у світлій кімнаті, все було під контролем: незмінний лікарняний розпорядок, установлений справжніми дорослими. (У ті часи лікарів і медсестер оповивав серпанок вищості. Медиків усі шанували, бути серед них вважалося привілеєм.)

Мені діагностували нефроз, небезпечну й малодосліджену тоді хворобу. Це ретенційна недуга, за якої ваша система фільтрів не виконує своїх функцій. Пригадую, який жах мене охопив, коли побачила набряклі геніталії, як запанікувала мама. Вона посадила мене в машину і помчала до лікарні, де я залишилася на наступні три місяці.

Моя тітка, вчителька четвертого класу, змусила своїх учнів писати мені на цупкому кольоровому папері побажання швидкого одужання. Батьки принесли їх по обіді того дня. Я була в захваті від такої уваги старших незнайомих дітей. Та коли я підвела очі й побачила обличчя батьків, то відчула їхній страх, що можу не пережити цю хворобу.

Я торкнулася маминої руки і сказала: «Матусю, все буде гаразд».

Вона сама була дитиною, двадцятитрирічною дівчиною. Моя мати, Вірджинія Кінг, була худющою випускницею, масою близько 45 кілограмів, коли завагітніла мною в Розвеллі, штат Нью-Мексико. Так, ще зовсім дівчиськом. Болісні пологи тривали дев'ять годин, знепритомніла вона лише останньої хвилини, саме перед моєю появою на світ. Це був, звісно, не надто приємний досвід для нас обох.

Якась її частина завше блукала світом, тому вона вміла думати нестандартно. Мати походила з бідної родини, але не вирізнялася злидарським світосприйняттям. Вона стежила, щоб ми мали все найліпше — від харчів до вбрання. Вона була щедрою, відкритою та гостинною. За нашим обіднім столом завжди було місце ще для когось. Мама ніколи не була завзятою прихильницею правил, її впевненість була безтурботною.

У дитинстві я усвідомлювала, що Джинні була інакшою, вона відрізнялася від інших мам. Пригадую, як, відвозячи нас до школи, вона однією рукою тримала сигарету, а іншою робила макіяж, навіть не дивлячись у дзеркало. Вона мала чудову фігуру, любила спорт і працювала рятувальником у державному парку «Бездонні озера» поблизу нашого міста. Також вона була дуже привабливою, з яскраво-блакитними очима, блідою шкірою і темним волоссям. Зовнішності Джинні приділяла велику увагу: під час щорічної поїздки до бабусі недалеко від місця призначення тато мусив зупиняти машину, і вона

крутила волосся на бігуді, щоб до приїзду в містечко її зачіска мала належний вигляд. (Мама навчалася в школі краси, хоча не зробила на цьому кар'єру.) Вона не була королевою мод, але вміла створити ефектний образ. Її завжди приваблював гламур, навіть моє ім'я вона запозичила в косметичних засобів.

Мої батьки були магнетичною парою і вміли розважатися. Тато, Денні Гайнз, майже на рік старший за маму, завжди мав бешкетний вогник у погляді. Він мав красиву білозубу усмішку, відтінену смуглявою шкірою, справжній латиноамериканський Тайґр Вудс.

Тато був чарівним авантюристом з чудовим почуттям гумору. З ним не доводилося нудьгувати. Він був з тих шибайголів, які увесь час вивіряли долю — і йому постійно все миналося. Такий собі мачо, що повсякчас змагався з братом-близнюком, більшим і сильнішим за нього. Брат вступив до морської піхоти, а тата не взяли через амбліопію*, яку мала і я. Для мене «ліниве око» було нашою особливою спільною рисою, я гадала, що ми маємо однаковий погляд на світ.

Тато з братом були найстаршими з дев'яти дітей у сім'ї. Його мама-пуерториканка доглядала мене, коли я була немовлям. Вона померла, коли мені було два роки. Татів батько мав ірландське походження, був кухарем у військово-повітряних військах і пропащим алкоголіком. Він мешкав з нами до моїх двох чи трьох років, і я пригадую, як мама не хотіла залишати мене з ним у ванній кімнаті. Пізніше я чула розмови про сексуальне насильство. Як і я, мій тато зростав у будинку, сповненому таємниць.

Денні закінчив старшу школу на рік швидше від Джинні й поїхав вступати до університету в Пенсильванію. Джинні непокоїлася через це, особливо коли довідалася,

* Амбліопія, або «ліниве око», — ослаблення зору, зумовлене функціональними розладами зорового аналізатора.

що Денні мав там сусідку по квартирі. Тому вона зробила те, що робила завжди, коли відчувала конкуренцію, — почала зустрічатися з іншим хлопцем, щоб змусити Денні ревнувати. Вона закрутила роман з Чарлі Гармоном, кременезним молодим пожежником, родина якого переїхала до Нью-Мексико з Техасу. Джинні навіть узяла з ним шлюб, який, утім, був нетривалим, оскільки справив належне враження на Денні — той покvapно повернувся до матері. Джинні розлучилася із Чарлі, і в лютому 1962 року мої батьки одружилися. Дев'ять місяців по тому народилася я. Принаймні так я гадала.

КОЛИ ХТОСЬ ЧУЄ «Розвелл», на думку йому відразу спадають прибульці, але в нашому домі про НЛО не згадували. Розвелл мого дитинства був військовим містечком. Тут була розташована найбільша посадкова смуга (що слугувала запасним майданчиком для приземлення космічних шатлів) на базі стратегічного командування ВПС США ім. генерала Волкера, яку закрили наприкінці шістдесятих. Окрім того, в містечку були pekanові* сади, люцернові поля, крамниця феєрверків, завод з пакування м'ясних продуктів і фабрика *Levi's*** . Місцевої сім'ї перепліталися так тісно, що моя кухня Дієна була zarazом і моєю тіткою. (Вона небога моєї мами, яка одружилася з молодшим братом мого тата.)

Джинні мала молодшу сестру Шарлін (ми називали її Чок), яка в старших класах була чирлідеркою. Джинні

* Пекан, або карія іллінойська, — деревна рослина родини горіхових.

** Торговельна марка американського виробника одягу *Levi Strauss & Co*, що спеціалізується на пошитті джинсового вбрання. *Levi's* вимовляється англійською як *лі-вайс* з наголосом на останньому складі.

взялася тренувати команду, а я стала її талісманом. Чого мама лишень не виробляла... Приміром, могла привезти всю банду до автокінотеатру, дозволивши їм сховатися в кузові своєї машини. А я почувалася своєю серед «дорослих дівчат» — втаємниченою в їхні вибрики. Вони вбирали мене у форму команди, а Джинні робила мені зачіску. На шкільних зібраннях я була справжньою зіркою: вибігала в маленькому блакитному костюмчику наприкінці виступу чирлідерок, завершуючи його фірмовим рухом, якого мене навчили дівчата. Я була в цілковитому захваті від публічних виступів. Мама також тішилася.

Тато тоді працював у рекламному відділі журналу *Roswell Daily Record*. Щоранку він залишав мамі пачку цигарок і один долар, який мама витрачала на велетенську *Pepsi*, яку цмулила цілісінький день. Тато прагнув успіху, тому тяжко працював, а відпочивав часом ще тяжче. Він любив випити з одним із братів, після чого вони мали звичку братися до бійки. (Не забуваймо: їм було по двадцять.) Тато часто приходив додому добряче потовченим. Він любив битися й любив спостерігати, як когось гамселять. Коли я була маленькою, тато брав мене на місцеві боксерські поединки. Пригадую, мені було три, я стояла в кріслі, спостерігаючи, як двоє дядьків духопелять один одного. Так я проводила час із татусем.

Мої батьки мали, так би мовити, вільні взаємини з правдою. Тато, здається, щиро радів, коли йому вдавалося обкрутити когось довкола пальця. Він міг, сплачуючи рахунок, запропонувати касирові кинути монетку й заплатити «подвійну суму або нічого». Така була його азартна натура, він завжди намагався ризикнути й мати з усього зиск. Тоді я не могла цього пояснити, але татова нерозсудливість бентежила мене. Я перебувала в постійному напруженні, очікуючи, що хтось нам помститься. Пригадую, як в наші двері несамовито грюкав якийсь

дядько, як я страшенно перелякалася, та й не лише я. Мабуть, це був один з тих, кого обдурив мій батько. А може, просто переспав з його дружиною.

Коли народився мій брат Морган, мені було майже п'ять і я відчула, що маю його захищати. Він був такий гарненький, що його завжди приймали за дівчинку. Морган ріс вередуном, і мати виконувала всі його примхи. «Просто дай йому те, що він просить!» було її незмінною мантрою. Якимось ми дуже довго їхали до тітки в Толедо, Морганові було близько двох років. Батьки дали мені пляшку пива, і я частувала малого всю дорогу. Що й казати, коли ми приїхали, Морган вже не верещав.

Не скажу, що я була зразковою сестрою, адже зазвичай називала брата *Дупою*. (Одним з улюблених знущань було впіймати його, пукнути в долоню і притулити йому до носа.) Утім я від початку відчувала, що маю наглядати за ним — за нами обома, бо наші батьки не були найтурботливішими. Одного разу, коли Морган стояв на спинці дивана, витріщаючись у вікно і підстрибуючи, я сказала мамі: «Він впаде і заб'ється!». Звісно, він гепнувся. Я намагалася його зловити, схопила навіть, але мені забракло сили його втримати, і він таки розпанахав собі голову об журнальний столик. Далі все було як у кіно: мама кинулася до нього, загорнула його закривавлену голову в рушник і ми помчали до лікарні. Морган дістав перелом черепа і ще довго скидався на чудовисько Франкенштейна.

Невдовзі після народження брата ми подалися до Каліфорнії, це був перший із наших численних переїздів. Мама запідозрила, що тато скочив у гречку, тож зробила те, чого її навчила власна мама — забрала гув'ясу подальше від «проблеми». Жінкам у моїй родині не спадало на думку, що чоловік-зрадник — це і є справжня «проблема».